

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: *Miért építik be a keleti és nyugati pályaudvar telkeit*

Az Est

írás: .....

1923. 10. 28.

Miért építik be a keleti és nyugati pályaudvar telkeit

Harc a posta és az Amerikai Bank között — A MAV nyilvános árlejtés nélkül 20-25 évre kiadta a telkeket magánvállalkozásnak

— Az Est tudósítójától —

A Menekültügyi Hivatal októberi statisztikai kimutatása szerint

Magyarországnak még mindig 1018 vagonlakója van, közülök 121 budapesti, a többi vidéki.

Az 1921 szeptemberi statisztika 4600 vagonlakójával szemben ez a szám kétszázötven százalékkal haladást jelent a vagonlakók lakáshoz juttatásának ügyében, de ha meggondoljuk, hogy vannak menekült köztisztviselők, akik

3-4 éve laknak télen-nyáron vagonokban

a legborzasztóbb nyomorúság közepette, megdöbbenve kell kérdezni, hogy hát csakugyan nincs-e lakás számukra az országban.

A vagonlakók jórésze menekült vasutas. De lakás után futkos Budapesten sokszáz budapesti illetőségű vasúti tisztviselő is, akiket a háború és a háború utáni zivataros évek kimozdítottak lakásukból, vagy akiknek egyáltalában lehetetlenné tették a családi otthon megteremtését.

Az Államvasutak igazgatósága úgyszólván semmit sem tett lakás nélkül tengődő tisztviselői érdekében. Van ugyan egy másfél éves tervük, amellyel a Kerpesi út 3. számú kettős épületfömbjükre két-két emeletet akartak húzni, de ez a terv elmerült a deficit tengerében. Van egy újabban teremtett lakáshivatalfele, jóléti intézményünk,

amely az Államvasutak lakóházait kezeli és a vasutasok lakásügyeit intézi, de

ennek a hivatalnak lakásokat nem bocsát rendelkezésére az igazgatóság.

Az év elején az igazgatóság elkezdte kitelepíteni a Teréz körút 62. számú házából a C. VI.—XII. számú osztályai egyes részeit. Az osztályok ugyan, amelyeknek a forma szerint nyilatkozniok kellett a kitelepítés kérdésében, egyhangulag tiltakoztak helyiségeik elvétele ellen, ám

egy tollvonással kitelepítették őket.

Nyilvánvaló volt, hogy a megüresedő helyiségekbe költöztetik át a Dob uca 88. és Rózsza uca 29. számú magánházakból az ott drága bért fizető számfejtőségeket és ellenőrző hivatalát, vagy legalább is vasutas családokat költöztették oda. Egyik sem történt. Az igazgatóság

a félemelet egy részét kiadta a Lloyd hirdető-vállalatnak, a földszinten pedig más magáncegeket fogadott be,

mint a Hungária Bank-ot, dr. Főris bankházat.

A keletinél tilos — a nyugatinnál szabad

Egyszerre aztán építkezni kezdtek a keleti és a nyugati pályaudvar környékén. A keleti pályau-

dvár indulási oldala előtti tereket a KANSz kapta bérbe, de az Államvasutak igazgatósága nem engedte meg, hogy a KANSz kebelében megalakult »Vasutasok Mozgófénykép Színház Rt.« elbon-tassa a téren éktelenkedő barakokat, hogy helyébe valami tetszetős színházépületet emeltesse. Így, úgyszólván, a barakok laváza alá építették a »Keleti Mozgó«-t, bár a mozi ellen sokáig hadakozott az egyik MAV-igazgató.

Amíg azonban az építkezés a keleti pályaudvar előtt — vasutas nyelven szólván — tilosra volt állítva, addig a nyugati pályaudvar indulási oldala előtt, szinte észrevétel nélkül egy félemeletnyi kis épületet nyomorítottak a posta-palota tövébe. A Magyar-Amerikai Bank néhány szobája és egy-két üzlet szorult be a tökéletlen épületbe, amely annyira éktelen-níti a pályaudvar környékét.

Ez épület körül most súlyos harcok dúlnak a kulisszák mögött. Tudni kell, hogy a szobán levő terület bérletét egy nyugalmazott tábornok kapta meg az Államvasutak igazgatóságától, még pedig előnyös feltételek mellett. Húsz esztendeig ingyen bírja a területet s húsz év leteltével a felekrész a rajta emelt épülettel együtt átszáll az Államvasutak tulajdonába. A tábornok megfelelő ellenszolgáltatás fejében átadta bérleti szerződését a Magyar-Amerikai Banknak, amely hozzákezdett az építkezéshez. Amikor a Posta és Távirada igazgatósága észrevette, hogy terézkörúti épületéhez, amely már évek óta szűk és kibővítésre szorul, egy idegen épületet ragasztottak, kétségbeesve szaladt panaszával a kereskedelmi miniszterhez. A posta akart ide építkezni. Amde minden késő volt, a bérleti szerződést nem lehetett megsemmistíteni.

Osztályozás

Tárgy

385.5

Hely

Idő

1923

Személy

Helyszám

Közbejött azonban valami. Az eredeti bérleti szerződés

csak egy félemeletnyi épület emelésére szólt.

A Magyar-Amerikai Bank azonban a postaépület palotájának

mintegy folytatását alkotó négyemeletes palotát tervezetett. A palota fel is épült volna, de amikor a háborúság a posta és a vasút közt kitört, a Magyar-Amerikai Banknak

megtiltották a félemeletnél feljebb történő építkezést.

ellenben a felső emeletek felépítésének jogát átruházta a vasút a postára. A posta fogadkozik, hogy építkezni fog, de az Amerikai Magyar Bank kijelentette, hogy

lépcsőházának használatát nem engedi át

a posta emeleteinek. A posta most lépcsőházat keres.

Amíg a posta és a vasút igazgatósága a lépcsőházi afférba elegyedett, a Magyar-Amerikai Bank egy másik üzletre adott alkalmat az Államvasutak igazgatóságának. A szobanforgó tábornok ugyanis Berlin térre néző félköralakú telkét is. A tábornok ezt a bérleti szerződését is a Magyar-Amerikai Bankra ruházta át. Itt is egyemeletes épület felállításáról volt szó a szerződésben, de a bank

háromemeletes épületet húzattott.

Az Államvasutak igazgatósága azonban nem azért jár az »üzleti szellem« kurzusára, hogy megle-

gedett lévén, ennyi jó üzlettel. A nyugati pályaudvar érkezési oldalán felfedeztek egy telekcsikot, amelyre épületet lehet húzni. Az igazgatóság már égett a türelmetlenségtől, hogy ezt is bérbe adnassa. Egy másik nyugalmazotti tábornok kapta meg a telek bérletét 20 évre s a bérlet kihasználására csakhamar megalakult egy részvénytársaság, amely »Westend üzletház« néven egy négyemeletes palotát von párhuzamosan a pályaudvar érkezési szárnyával, a földszintjén és három emeletén üzletekkel s irodákkal, a negyedik emelet pedig manzárdnak építve, panzióknak készül.

Téved azonban, aki azt hiszi, hogy itt le lehet zárni a MÁV üzleti politikájának gyakorlati megvilágítását. Szorgos kutatás után a MÁV épületközeiben felfedeztek még egy sikátort, a Teréz körút 60. számú üzletvezetőségi kettős palota között. A két épület világítására szolgál ez az udvar, amelyet mind a terézkörúti, mind a grárucjai oldaláról alacsony vaskerítés zár el. Egy fém- és gépáru kereskedőnek van ebben az épületbe nüzlete s ő tett bérleti ajánlatot a világító udvar »felépítésére«. A földszinten gépraktárt épít, az emeletekre pedig —

varieté-színházat tervez.

A kettős épület szembenéző két frontját elzáró építkezésre

az államvasutak igazgatósága már kiadta a bérleti szerződést a gépkereskedőnek.

aki az építési engedély megszerzése után hozzákezd a munkához. A varieté 20 év múlva szintén a MÁV tulajdonába fog átmenni...

A régi, »búnos« liberális világban a MÁV a legkisebb bakterház építését is nyilvános árlejtésen adta ki. Milyen országos botrány kerekedett volna akkor, ha csak egy négyszögölnyi telket is suba alatt adtak volna bérbe. Ma ez »fajvédelem« a MÁV-nál, mert végződhetik ugyan zsidó részvénytársaságokban, a fő az, hogy az indulás fajvédelmi jelszóval történjék.

Minden más mellékes, így mellékes az is, hogy egy nyilvános versenytárgyaláson sok millióra menő haszontöbblettel értékesíthette volna az igazgatóság a MÁV telkeit, amelyeket vállalkozók a bérlők építési hozzájárulásaiból felépítenek és vagonlakó s lakástalan tisztviselőinek biztosíthatott volna legalább 40—50 lakást.

Húsz év múlva azonban a MÁV ingyen jut egy varietéhez. Ez is valami. Ringó szajka a deficit tengerén.